

К. Д. АБУБАКИРОВА
А. К. ТАНЫБАЕВА
А. А. РЫСМАГАМБЕТОВА

ЭКОЛОГИЯ
БОЙЫНША
ТЕРМИНОЛОГИЯЛЫҚ

СӨЗДІК

ТЕРМИНОЛОГИЧЕСКИЙ
СЛОВАРЬ
ПО ЭКОЛОГИИ

TERMINOLOGICAL
DICTIONARY
ON ECOLOGY

К. Д. Абубакирова
А. К. Таныбаева
А. А. Рысмагамбетова

ЭКОЛОГИЯ БОЙЫНША
ТЕРМИНОЛОГИЯЛЫҚ СӨЗДІК
ТЕРМИНОЛОГИЧЕСКИЙ СЛОВАРЬ
ПО ЭКОЛОГИИ
TERMINOLOGICAL DICTIONARY
ON ECOLOGY

Алматы
«Қазақ университеті»
2017

*Бастапа әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті
география және табиғатты пайдалану факультетінің
Ғылыми кеңесі және Редакциялық-бастау кеңесі
шешімімен ұсынылған
(№3 хаттама 7 желтоқсан 2017 жыл)*

Пікір жазғандар:

биология ғылымдарының докторы, профессор **Б.У. Сулейменов**
химия ғылымдарының докторы, профессор **Б.А. Сарсенбаев**
биология ғылымдарының докторы, профессор **Р.В. Яценко**

Абубакирова К.Д.

А 17 **Экология бойынша терминологиялық сөздік / К.Д. Абубакирова, А.К. Таныбаева, А.А. Рысмагамбетова. – Алматы: Қазақ университеті, 2017. – 142 б.
ISBN 978-601-04-3140-9**

Терминологиялық сөздікте ғылыми журналдарда, анықтамалық әдебиеттерде, Қазақстан Республикасының Экологиялық Кодексында, халықаралық келісімдерінде, мемлекеттік стандарттарда, ведомстволық нормативтік-құқықтық актілерде қолданылатын жүйеленген 500 терминді қазақ, орыс және ағылшын тілдерінің сәйкес эквивалентінде берілген.

Терминдердің дұрыс және бір мәнді анықтамасында түсінуге мүмкіндік беретін сөздік оқытушылар, бакалавриат студенттеріне, магистранттарға, докторанттарға, экология, геоэкология және табиғатты пайдалануды басқаруды, тіршілік әрекетінің қауіпсіздігі және қоршаған ортаны қорғау бағытындағы мамандарға, ғылыми қызметкерлерге, ғылыми-техникалық апарат қызметтерінің аудармашылары мен қызметкерлеріне арналған. Бұл оқу құралы оқырмандарының кең ауқымына да – «жасыл» әлеуметтік бірлестігінен эколог-заңгерлеріне дейін пайдалы болады.

Автордың редакциясымен шығарылды.

В терминологический словарь включено 500 унифицированных терминов, используемых в научной, учебной, справочной литературе, Экологическом Кодексе Республики Казахстан, международных соглашениях, государственных стандартах, ведомственных нормативно-правовых актах с соответствующими эквивалентами на казахском, русском и английском языках.

Способствующий правильному и однозначному пониманию терминология словарь предназначен для преподавателей, студентов бакалавриата, магистрантов, докторантов, специалистов по экологии, геоэкологии и управлению природопользованием, по безопасности жизнедеятельности и защите окружающей среды, а также для научных работников, переводчиков и работников служб научно-технической информации. Он будет полезен и широкому кругу читателей – от общественных объединений «зеленых» до правоведов-экологов.

Издается авторской редакцией.

The terminological dictionary includes 500 unified terms, which used in scientific, educational, reference literature, the Environmental Code of the Republic of Kazakhstan, international agreements, government standards, departmental regulations and corresponding equivalents in Kazakh, Russian and English.

Promoting a correct and unambiguous understanding of the terminology dictionary designed for teachers, undergraduate students, undergraduates, doctoral students, environmental specialists, geo-ecology and environmental management, life safety and environmental protection, researchers, translators and employees of scientific and technical information services contributing to the correct and unambiguous understanding of terminology. It will be useful to a wide range of readers – from public associations of «green» to environmental lawyers.

Published in authorial release.

ӘОЖ 502/504 (038)

КБЖ 20.18 я 2

ISBN 978-601-04-3140-9

© Абубакирова К.Д., Таныбаева А.К., Рысмагамбетова А.А., 2017
© Әл-Фараби атындағы ҚазҰУ, 2017

АЛҒЫ СӨЗ

Қазіргі таңда экологиялық терминдер қоры үлкен де біріктіріп, ұсынады. Қолданылған. Осы уақытқа дейін жарияланған ағылшын-қазақ терминология пәнінің кейбір бөліктері.

Бірінші себеп – осы заманға жетілдірілген маған заманауи жетілдірілген ұмтылу. Дәстүрлі терминдер мен жаңа терминдер мен әрдайым қолжетімді болуында терде қарастырылады. Нәтижесінде күрделі болып келеді, ағылшын тілі ғылымында алдын ала осындай терминдердің қолданылуына дыруды жөн көрдік.

Екіншісі – соңғы жылдардағы үздіксіз экологиялық білім беру дәстүрлілік бағытқа ұласуы бақылауы беруі әлемнің жаратылыс заңдарына бағытталған. Мәніміздіктерді түпкі биологиялық апаттың алдын алу тәсілдерінің орнының түлегінен адамның үшін жаратылыстанудың жағынан, табиғатты пайдаланушылық кешендердің жаңа мониторинг, табиғатты пайдалануды, табиғат ортасын сақтаушылармен таныс болып, әрбір адамның жауапкершілігі.

Үшіншіден, Қазақстан Республикасының аясына енуде халықаралық бірге «Білім беру тұрақты даму» жоғары оқу орындары жетілді білім берудің озық үлгілерін шарасыз ауысуына бағытталған қоғам мен табиғаттың тұрақты биелік мәнінде иеленеді.

Төртінші – жалпы білім беру» қажеттілігі. Одан бөлек әсіресе кітапханада жетілдірілген.

Берілген терминологиялық Кодексында, халықаралық ғылымдарында, мекемелік нормативтік-құқықтық актілерде қолданылатын жүйеленген 500 терминді қазақ, орыс және ағылшын тілдерінің сәйкес эквивалентінде берілген.

Анықтамалық басылым

Абубакирова Калкаш Дауренбековна
Таныбаева Айнур Кабдрасуловна
Рысмагамбетова Айна Акановна

**ЭКОЛОГИЯ БОЙЫНША
ТЕРМИНОЛОГИЯЛЫҚ СӨЗДІК**
**ТЕРМИНОЛОГИЧЕСКИЙ СЛОВАРЬ
ПО ЭКОЛОГИИ**
**TERMINOLOGICAL DICTIONARY
ON ECOLOGY**

Компьютерде беттеген *Ғ. Қазиева*
Мұқабасын безендірген *К. Өмірбекова*

ИБ №11608

Басуға 29.12.2017 жылы қол қойылды. Пішімі 70x100^{1/2}.
Көлемі 8,87 б.т. Офсетті қағаз. Саңдық басылым. Тапсырыс №25.
Тарауымы 60 дана. Бағасы келісімді.
Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университетінің
«Қазақ университеті» баспа үйі.
050040, Алматы қаласы, әл-Фараби даңғылы, 71.

«Қазақ университеті» баспа үйі баспаханасында басылды.